

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Nader ecologisch onderzoek Raadhuisstraat 52 Oosthuizen 2023

Projectnummer: P002075

Onderwerp: Resultaten nader onderzoek naar ransuil, huismus, buizerd en vleermuizen

Datum: 10 oktober 2023

Inleiding

De initiatiefnemer heeft plannen om nieuwe woningen te bouwen aan de Raadhuisstraat 52 in Oosthuizen. Hiervoor wordt het huidige gebouw gesloopt en het bosje ten zuiden hiervan gekapt. In 2021 is nader onderzoek naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen in de villa gedaan en nader onderzoek naar kleine marterachtigen, ransuil en boomvalk in het bosje. Uit het onderzoek bleek dat in de villa jaarrond beschermde nest- en verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en vleermuizen zitten. In het bosje zijn destijds geen beschermde soorten aangetroffen.

In het bosje is de situatie veranderd ten opzichte van de situatie in 2021. Er zijn waarnemingen gedaan van ransuil en ondertussen zitten nieuwe spechtengaten in bomen waargenomen waar vleermuizen in kunnen verblijven. De ODNHN heeft in februari 2023 gevraagd om vernieuwd nader onderzoek naar ransuil, vleermuizen, leefgebied van huismus, leefgebied van buizerd en een onderbouwing voor de locatiekeuze van materialen tijdens het onderzoek naar kleine marterachtigen in 2021.

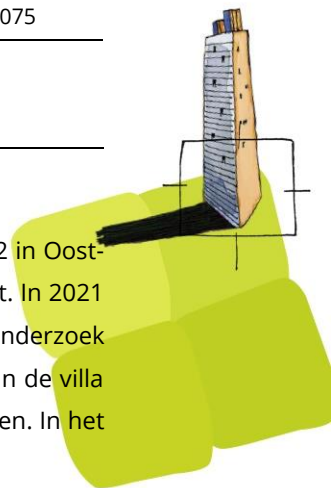
Om aan te tonen dan wel uit te sluiten dat jaarrond beschermde nest- of verblijfplaatsen of leefgebied van de bovengenoemde soorten aanwezig zijn, is in 2023 nader onderzoek uitgevoerd. De voorliggende notitie beschrijft de resultaten van het nader onderzoek naar huismus, buizerd, ransuil, vleermuizen en de onderbouwing voor kleine marterachtigen.

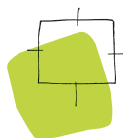
Nader onderzoek leefgebied en rustplaatsen huismus

METHODE

Het onderzoek naar leefgebied en rustplaatsen van huismus is uitgevoerd volgens de werkwijze zoals beschreven in het kennisdocument van Huismus (BIJ12, 2023)¹. Het bosje en omringende struiken zijn op 13 april en 4 mei 2023 in de ochtend onderzocht op aanwezigheid van huismussen. Er is specifiek gekeken naar het gebruik van het bosje door huismus en gebruik van struiken als rustplaats. Het onderzoek is uitgevoerd door één persoon (ecoloog, broedvogelkundige). De omstandigheden tijdens de bezoeken staan beschreven in tabel 1.

¹ BIJ12 (2023). Kennisdocument huismus *Passer domesticus*. Versie 2.1, februari 2023.

Tabel 1. Omstandigheden tijdens de huismusinventarisaties.

Datum	Tijdsduur	Zons-opkomst	Weer	Temperatuur
13-04-2023	10:30 – 14:00 uur	06:48 uur	Half bewolkt, droog, wind 3-4 Bft	13 °C
04-05-2023	09:30 – 11:30 uur	06:03 uur	Helder, droog, wind 1 Bft	15 °C

RESULTATEN

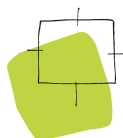
Tijdens de eerste ronde op 13 april is kort een groepje van maximaal 6 huismussen in de struiken aan de noordwestzijde, langs de parkeerplaats, gehoord en gezien. Het ging om enkele roepende mannetjes. Deze dieren vlogen na een paar minuten richting het noorden. In de omgeving zijn tijdens dit bezoek veel huismussen waargenomen, waaronder in struiken bij woningen. De locaties waar huismussen zijn waargenomen zijn weergegeven in figuur 1.

Tijdens het bezoek op 4 mei is een enkele keer een paartje huismus waargenomen in de struiken aan de westzijde van het terrein. Verder zijn geen huismussen in het bosje of de struiken waargenomen. Gedurende beide bezoeken zijn geen foeragerende huismussen in het bosje waargenomen. Op het terrein is daarom geen essentieel foerageergebied voor huismus aanwezig.

Aan de zuidzijde van het terrein staat een boom met een spechtengat. Tijdens het bezoek op 4 mei vloog hier meerdere malen een halsbandparkiet in. Verder zijn rondom de villa een aantal gierzwaluwen waargenomen. Overige waargenomen soorten in het bosje zijn zingende tjiftjaffen en zwartkoppen.

FUNCTIE VAN HET ONDERZOEKSGBIED VOOR HUISMUS

Uit de twee veldbezoeken komt naar voren dat het bosje geen onderdeel is van het foerageergebied van huismus en dat de struiken langs de parkeerplaats af en toe worden gebruikt door huismus. In de directe omgeving van het plangebied zijn voldoende alternatieve rustplaatsen voor huismus aanwezig, zoals in de struiken langs de zuidzijde van de parkeerplaats, op het erf direct ten zuiden van het de kerk en in struiken bij nabijgelegen woningen (figuur 1). Het gaat voornamelijk om struiken in of rondom tuinen en groenstroken.

Figuur 1. Indicatie van het plangebied (rood) en de locaties van waargenomen huismussen in de omgeving (rode sterren). Indicatie van alternatieve rustplaatsen voor huismussen in de directe omgeving van het bosje (blauw).

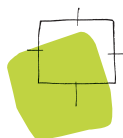
Nader onderzoek ransuil

ONDERZOEKSMETHODE

Voor de ransuil is geen kennisdocument of ander protocol met telrichtlijnen aanwezig. Het onderzoek naar de ransuil is daarom uitgevoerd op basis van de telrichtlijnen van SOVON² die ook worden gebruikt voor broedvogelinventarisaties (BMP-tellingen). De datumgrenzen voor het aantonen van een broedgeval liggen hierbij tussen 15 februari tot en met 15 juli. Tijdens twee gerichte avondbezoeken in deze periode, is gekeken of ransuil daadwerkelijk in het plangebied broedt. Tijdens de veldbezoeken is in de avondschemer geluisterd naar balts en zang (eerste veldbezoek) en naar het geluid van bedelende jongen (tweede veldbezoek). Er is tevens bij de boom met het nest gezocht naar braakballen en andere sporen die duiden op de aanwezigheid van ransuil.

De inventarisaties zijn uitgevoerd door een ecooloog van BügelHajema adviseurs. De weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken worden weergegeven in tabel 2.

² <https://stats.sovon.nl/stats/soort/7670>

Tabel 2. Omstandigheden tijdens het onderzoek naar ransuil. ^a avondbezoeken, ^b aanvullend bezoek overdag

Datum	Tijdsduur	Zons-on-dergang	Weer	Temperatuur
13-04-2023 ^a	21:00 – 22:00 uur	20:35 uur	Half bewolkt, droog, wind 3-4 Bft	12 °C
04-05-2023 ^b	09:30 – 11:30 uur	21:15 uur	Helder, droog, wind 1 Bft	15 °C
11-05-2023 ^a	21:35 – 22:35 uur	21:23 uur	Half bewolkt, droog, wind 0-1 Bft	17 °C

RESULTATEN ONDERZOEK RANSUIL

Op de avond van 13 april is een roepende ransuil in het bosje gehoord en gezien. Rond 21:15 uur is kort een tweede ransuil waargenomen. Het mannetje heeft tussen 21:10 uur en 22:00 uur vrijwel continu geroepen.

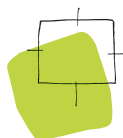
Op 4 mei zijn de kraaiennesten in het bosje onderzocht op aanwezigheid van ransuilen en is onder de nesten gezocht naar sporen, zoals prooiresten of braakballen. In één van de nesten is een ransuil met jong waargenomen. De nest zit in een boom aan de noordzijde van het bosje.

Tijdens het avondbezoek op 11 mei zijn twee roepende jongen van ransuil gehoord en gezien. Ook is om 21:38 een volwassen ransuil waargenomen en gehoord, die bij aankomst van de onderzoeker alarmerend nabij de jongen in een boom zat. Deze ransuil vloog om 21:40 uur richting de kerk, vermoedelijk om te jagen. Tijdens het bezoek zijn verder geen volwassen ransuilen meer in het bosje of directe omgeving waargenomen. De twee jongen begonnen vanaf 21:59 uur te roepen en riepen continu door gedurende de ronde.

Tijdens alle bezoeken zijn geen jagende ransuilen in het bosje waargenomen. Voedsel voor de jongen wordt van buiten het plangebied gehaald. Gedurende de bezoeken zijn verder zingende merels en zanglijsters gehoord. In het bosje overnacht een groep kauwtjes.

Foto's 1 en 2. Foto's van de ransuil op het nest met het witte jong op de rechter foto.

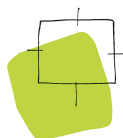
Foto's 3 en 4. Foto's van de volwassen ransuil en één van de jongen op 11 mei 2023.

Figuur 2. Locatie van het plangebied (rood) en de locatie van het ransuilennest (geel). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

FUNCTIE VAN HET ONDERZOEKSGBIED VOOR RANSUIL

Uit het onderzoek blijkt dat in het bosje een nest van ransuil met jongen aanwezig is. Het bosje vormt verder geen essentieel onderdeel van het foerageergebied van ransuil. Voordat het bosje kan worden gekapt is een ontheffing voor de Wnb nodig.

Nader onderzoek leefgebied buizerd

ONDERZOEKSMETHODE

Tijdens een veldbezoek op 13 april 2023 is bepaald of een buizerdnest in het bosje aanwezig is. Gedurende het bezoek zijn alleen twee kraaiennesten waargenomen. Om te bepalen of buizerd wel gebruikt maakt van het bosje als rustplaats of foerageergebied, is nader onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is conform de telrichtlijnen van SOVON³ gedaan, door middel van twee veldbezoeken tussen 25 januari en 10 juli. Tijdens deze bezoeken is gekeken of buizerd daadwerkelijk in het plangebied voorkomt. De bezoeken vonden overdag, na zonsopkomst, plaats. Er is gekeken naar aanwezigheid van buizerd en daarnaast is gezocht naar sporen die de aanwezigheid van buizerd aanduiden, zoals uitwerpselen of prooi/plukresten. De inventarisaties zijn uitgevoerd door een ecooloog van BügelHajema adviseurs. De weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken worden weergegeven in tabel 3.

Tabel 3. Omstandigheden tijdens het onderzoek naar buizerd.

Datum	Tijdsduur	Zons-opkomst	Weer	Temperatuur
13-04-2023	10:30 – 14:00 uur	06:48 uur	Half bewolkt, droog, wind 3-4 Bft	13 °C
04-05-2023	09:30 – 11:30 uur	06:03 uur	Helder, droog, wind 1 Bft	15 °C

RESULTATEN

Tijdens alle bezoeken zijn geen buizerds in of om het plangebied waargenomen. Ook in of boven de directe omgeving van het plangebied, zoals boven het dorp of de graslanden ten noorden van het dorp, zijn geen buizerds waargenomen.

FUNCTIE VAN HET ONDERZOEKSGEBIED VOOR BUIZERD

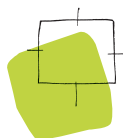
Op basis van de uitgevoerde veldbezoeken, blijkt dat het plangebied geen onderdeel is van het leefgebied van buizerd. Er is geen sprake van nestplaatsen, rustplaatsen of essentieel foerageergebied in het te kappen bosje.

Nader onderzoek vleermuizen in boomholtes

METHODE

In 2021 bleek uit de natuurtoets dat alleen de bebouwing in het plangebied geschikt was voor vleermuisverblijfplaatsen. De bebouwing is dan ook in 2021 onderzocht op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen. Begin 2023 zijn de bomen in het plangebied op aanvraag van de ODNHN opnieuw geïnspecteerd op de aanwezigheid van geschikte holtes en spleten voor vleermuizen. Hieruit bleek dat sinds het onderzoek in 2021 geschikte holtes zijn ontstaan in vier bomen op drie locaties in het plangebied (figuur 3).

³ <https://stats.sovon.nl/stats/soort/2870>

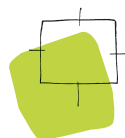

De boomholtes zijn in 2023 onderzocht op basis van het Vleermuisprotocol 2021⁴. Vleermuizen maken verspreid over het jaar gebruik van verschillende verblijven (winter-, kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen). Een volledig vleermuisonderzoek naar vaste verblijfplaatsen bestaat uit meerdere inventarisaties die verspreid over de periode half mei tot en met begin oktober worden uitgevoerd. Het exacte aantal inventarisaties en de onderzoeksperiode is afhankelijk van de verwachte soorten. Door meerdere bezoeken verspreid over het jaar uit te voeren wordt een seizoensbreed beeld verkregen van het gebruik van het onderzoeksgebied door vleermuizen.

Figuur 3. Locatie van het plangebied (rood) en de boomholtes in het bosje (gele sterren). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

⁴ <http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>.

In de periode half mei - half juli 2023 zijn twee inventarisaties met drie personen uitgevoerd. Dit waren één avond- en één ochtendbezoek, specifiek gericht op de aanwezigheid van kraam- en zomerverblijven. In verband met de mogelijke aanwezigheid van watervleermuis in de holtes, zijn de avondbezoeken vanaf zonsondergang tot 2 uur en 15 minuten na zonsondergang uitgevoerd en de ochtendbezoeken vanaf 3 uur vóór zonsopkomst tot zonsopkomst. In de periode half augustus - half september zijn twee inventarisaties (avondbezoeken) uitgevoerd. Alle bezoeken zijn met drie personen uitgevoerd. Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van Pettersson D240x batdetectors. Met een opnameapparaat zijn zo nodig geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd. De weersomstandigheden tijdens de inventarisaties zijn weergegeven in tabel 4.

Tabel 4. Omstandigheden tijdens de vleermuisinventarisaties. ^aNoordelijke holte onderzocht; ^bZuidelijke holtes onderzocht.

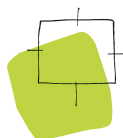
Datum	Tijdsduur	Zonsopkomst/ ondergang	Weer	Temperatuur
30-05-2023 ^a	21:50 – 00:05 uur	21:50 uur	Bewolkt, droog, wind 2 Bft NO	13 °C
03-06-2023 ^b	21:55 – 00:25 uur	21:55 uur	Helder, droog, wind 2-3 Bft N	16 → 13 °C
22-06-2023 ^a	02:17 – 05:17 uur	05:17 uur	Helder, droog, wind 1 Bft NO	13 °C
02-07-2023 ^b	02:20 – 05:21 uur	05:21 uur	Licht bewolkt, droog, wind 3 Bft W	17 → 15 °C
25-08-2023	22:00 – 00:00 uur	20:45 uur	Licht bewolkt, droog, wind 0-1 Bft	15 °C
14-09-2023	23:00 – 01:00 uur	19:59 uur	Licht bewolkt, droog, wind 0-1 Bft	15 °C

INVENTARISATIE KRAAMPERIODE

Op 30 mei was de noordelijke holte in gebruik als nest door een halsbandparkiet. Om 22:07 uur is de eerste vleermuis waargenomen; een gewone dwergvleermuis die kort in het bosje foerageerde. Tussen ruwweg 22:15 uur en 23:00 uur hebben regelmatig één en soms twee gewone dwergvleermuizen gefoerageerd in het bosje. Na circa 23:00 uur zijn geen vleermuizen meer waargenomen in het bosje. Ten westen van het bosje zijn om 23:44 uur en 23:52 uur respectievelijk één overvliegende rosse vleermuis en één overvliegende ruige dwergvleermuis waargenomen. In het bosje is om 22:30 uur een egel waargenomen en hebben gedurende de hele avond jonge ransuilen geroepen.

Tijdens het avondbezoek op 3 juni zijn in de zuidelijke boomholtes geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. In het bosje waren slechts sporadisch één of enkele gewone dwergvleermuizen aan het foerageren tot circa 23:00 uur. Hierna zijn geen vleermuizen meer waargenomen binnen het plangebied. Ten noordwesten van het plangebied, onder of achter de dakgoot van de Raadhuisstraat 59, is een grote kraamkolonie van vermoedelijk 100+ gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Bij de brug ten zuidwesten van het plangebied zijn na 23:00 uur sporadisch enkele watervleermuizen gehoord. Verder zijn binnen het bosje de hele avond de jonge ransuilen waargenomen. Tijdens de avondbezoeken op 30 mei en 3 juni zijn geen uitvliegende vleermuizen vanuit onderzochte holtes waargenomen.

Op 22 juni hebben tijdens het ochtendbezoek rond 02:17 uur minstens één gewone dwergvleermuis en één laatvlieger rond de kerk gefoerageerd. Om 02:23 uur is een overvliegende rosse vleermuis waargenomen net ten noorden van het plangebied. Ten noordwesten en -oosten van Oosthuizen zijn

ten minste twee verschillende roepende ransuilen gehoord en in een boom langs de Gijsbrecht van Vianenstraat is ook een ransuil gezien en gehoord. Om ongeveer 03:55 uur is opnieuw een egel waargenomen in het noordelijke deel van het bosje. Binnen het plangebied was zeer weinig vleermuisactiviteit. Tussen circa 03:30 uur en 04:45 uur is sporadisch ten minste één gewone dwergvleermuis foeragerend waargenomen in het bosje. Na 04:45 uur zijn geen vleermuizen meer gehoord binnen het plangebied.

Tijdens het bezoek op 2 juli 2023 zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen in de Raadhuisstraat, maar is geen zwermactiviteit bij de Raadhuisstraat 59 waargenomen. In het plangebied was weinig vleermuisactiviteit. Tussen 02:30 uur en 04:00 hebben minstens twee gewone dwergvleermuizen gefoerageerd in het bosje. Verder is om 04:25 uur een laatvlieger langs de watergang ten zuiden van het plangebied gevlogen. Na 04:40 zijn geen vleermuizen meer waargenomen in en om het plangebied. Gedurende de ochtendbezoeken op 22 juni en 2 juli zijn opnieuw geen in- of uitvliegende vleermuizen aangetroffen bij de holtes in het plangebied.

INVENTARISATIE PAARPERIODE

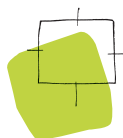
Tijdens beide veldbezoeken zijn in en rond het plangebied gedurende de rondes 3 - 4 foeragerende gewone dwergvleermuizen aanwezig. Aan de noordwestelijke en zuidwestelijke grenzen van het plangebied is tijdens beide rondes regelmatig een baltsende gewone dwergvleermuis gehoord. De dieren toonden geen binding met (de bomen in) het plangebied. Met behulp van een warmtebeeldcamera is vastgesteld dat deze dieren paarverblijfplaatsen in de omringende woningen buiten het plangebied hebben. Tijdens de ronde van 25 augustus is daarnaast één passerende laatvlieger waargenomen en op 14 september één passerende ruige dwergvleermuis en één *Myotis spec.* Geen van de waargenomen vleermuizen toonde binding met het plangebied. De aanwezigheid van paarverblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied kunnen dan ook worden uitgesloten.

FUNCTIE VAN HET ONDERZOEKSGBIED VOOR VLEERMUIZEN

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. In het plangebied foerageren regelmatig één tot hooguit vier gewone dwergvleermuizen gelijktijdig. In de directe omgeving is ruimschoots alternatief foerageergebied aanwezig. Het plangebied vormt dan ook geen essentieel onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen.

Onderbouwing locatiekeuze materialen nader onderzoek kleine marterachtigen in 2021

In februari 2021 is een natuurtoets uitgevoerd, waaruit bleek dat het bosje mogelijk geschikt is voor kleine marterachtigen. Hiervoor is in 2021 onderzoek uitgevoerd naar kleine marterachtigen volgens het document 'Wezel, hermelijn en bunzing beschermd in Noord-Holland'. Dit document is door de provincie Noord-Holland opgesteld en dient als handreiking voor het uitvoeren van onderzoek naar kleine marterachtigen. Naar aanleiding van een locatiebezoek in de winter heeft de ODNHN gevraagd om een onderbouwing aan te leveren voor de locatiekeuze van de camera's in het onderzoek uit 2021.

De aanwezige begroeiing in de winterperiode gaf tijdens het veldbezoek voor de natuurtoets in 2021 en geeft nu nog steeds geen goede indicatie van de geschikte plekken om in de zomer camera's te plaatsen. Voorafgaand aan het onderzoek naar kleine marterachtigen in 2021 is daarom in de voorjaars-/zomerperiode bepaald welke locaties het meest geschikt waren om de camera's te plaatsen en zo de trefkans te verhogen. Dit is bepaald op basis van expert judgement en door een ervaren ecoloog die zich al jaren inzet voor onderzoeken naar marterachtigen. Hierbij is gekeken naar voldoende beschutting rondom een camera, houtstapels in de directe omgeving en een kleine overzichtelijke plek direct voor de camera, zodat hier goede en duidelijke foto's konden worden gemaakt.

In het voorjaar en de zomer is de zuid-, oost- en noordoostzijde van het terrein dicht begroeid met braam, berenklauw en bosschages. Op de foto's in de bijlage is te zien dat rondom de camera's voldoende beschutting van beplanting aanwezig is. Verder zijn de locaties op de kaart in de rapportage van het nader onderzoek indicatief weergegeven. Na contact met de ecoloog die het onderzoek heeft uitgevoerd, bleek dat de losse wildcamera in de praktijk meer richting het zuiden van het terrein heeft gestaan. Op deze locatie is beschutting aanwezig en vindt weinig tot geen verstoring van eventuele wandelaars of loslopende honden plaats. Dit was sowieso niet mogelijk doordat het bosje was afgezet met hekken. De mostela stond op een locatie langs de noordostrand van het terrein, waar veel houtstapels lagen en waar begroeiing omheen stond. Dit is in de huidige situatie onveranderd gebleven. Om de trefkans te verhogen is een lokmiddel gebruikt. Het gehele terrein is dusdanig klein dat een marterachtige in ieder geval één keer op het lokmiddel op één van de twee locaties af had moeten komen als deze daadwerkelijk in het bosje voor zou komen.

Bovenstaande geeft in voldoende mate de onderbouwing waarom de camera's op de gekozen plekken stonden. De plaatsing wordt altijd in overleg met meerdere ecologen gedaan, zodat er maximaal geput kan worden uit kennis en ervaring.

Conclusie

Als gevolg van de kap van het bosje gaat een nestplaats van ransuil verloren. Verder moet rekening worden gehouden met het broedseizoen van overige vogels. Het vernielen en beschadigen van nesten van vogels tijdens het broedseizoen is verboden. Er gaan geen jaarrond beschermde nesten, verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van buizerd, huismus, kleine marterachtigen of vleermuizen verloren als gevolg van de ontwikkelingen.